SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ YENİLİKÇİLİK EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ: GELİŞTİRİLMESİ, GEÇERLİLİĞİ VE GÜVENİLİRLİĞİ

Esra ALTINTAŞ YÜKSEL [1], Yücel GELİŞLİ [2]

ÖZ

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimlerini belirlemede kullanılabilecek güncel ve etkin kullanım özelliklerine sahip bir ölçek geliştirmektir. Taslak ölçeğin geliştirme aşamasında araştırma için geliştirilmesi planlanan ölçeğe yönelik konuların literatür taraması yapılarak bir soru havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda yapılan değişikliklerden sonra ölçek; İstanbul, Ankara, Antalya, Şanlıurfa, İzmir, Erzurum, Trabzon illerindeki 497 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Bu şekilde, 5'li likert tipinde olan ve 52 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerliğini belirlemek üzere açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin toplam varyansın % 40,011 'ini açıklayan üç faktöre sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach Alfa) da 0,919 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Yenilikçilik, Sınıf Öğretmeni, Ölçek, Geçerlilik, Güvenirlik

[1]Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, esraltintas@gmail.com
[2]Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, gelisli@gazi.edu.tr

CLASS THEACHERS' VOCATIONAL INVENTIVENESS SCALE: THE IMRPOVEMENT, VALIDITY AND CREDIBILITY

ABSTRACT

The summary of this study is to develop a current and operative scale which has the application features on specifying a class teachers' vocational inventiveness tendency. On the improving stage of the scale, After the amendments in line with experts' suggestions, the scale was implemented on 497 class teachers from Istanbul, Ankara, Antalya, Sanliurfa, Izmir, Erzurum and Trabzon. In this way a 5 point scale which consists of 52 clauses is developed. To specify the validity of the scale an exploratory factor analysis was made. The exploratory factor analysis results show that, the scale has three factors that explains the scales 40,011% 's total variance. Furthermore the scales reliability coefficient (Cronbach Alfa) is also estimated as 0,919.

Keywords: vocational inventiveness, class teacher, scale, reliability, validity

ALTINTAŞ YÜKSEL, E. ve GELİŞLİ, Y. (2018). Sinif Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Eğilimleri Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği Ve Güvenilirliği. *ulakbilge*, 6(25), s.821-839

Giriş

Çağımızda bilginin değişmesi, hızla çoğalması, eskimesi, yerine yeni bilgilerin gelmesi bilgiyi artık katı, kesin ve tartışılmaz olmaktan çıkarıp; esnek ve değişebilir hale getirmiştir. Bu durumda bireyler; bilgiye nasıl ulaşacaklarını, ulaştıkları bilginin doğruluğunu sorgulamayı, yeni bilgi üretebilmeyi ve bu duruma uyum sağlamayı öğrenmek zorundadır. Bilginin hızla çoğalması ile bireyin gereksinim duyduğu bilgileri daha kolay öğrenmesi, yeni fikirlerin, yeni keşiflerin daha hızlı yapılmasına ve toplumda kabul görmesine imkân tanıyacaktır (Numanoğlu ve Şen, 2007). Bu nedenle bireylerin ihtiyaç duydukları bilgileri hızlı ve etkin bir şekilde öğrenmesi büyük önem taşımaktadır. Öğrenme; çocuğun doğumu ile ailede başlar sonrasında çevresi ile etkileşimi ile değişir, şekillenir ve eğitim kurumları ile düzenlenir. Bununla beraber öğrenme sadece aile, yakın çevre veya okul ile sınırlandırılamaz. Çocuk ve yetişkin, okula gitme durumları ne olursa olsun, isteyerek ya da istemeyerek, yaşam boyunca ve sürekli olarak bir şeyler öğrenir (Okçabol, 2006).

Sürekli öğrenme ve kendini geliştirme, 21.yüzyılın insan modelinin başlıca özelliğidir (Fındıkçı, 2004). Çağa ayak uydurmak için bireyler kendilerini sürekli geliştirmek ve yeniliklere açık olmak durumundadır. Yenilik; yeni bir fikirden yeni bir icada doğru yönelmiş bir süreci ifade ettiği gibi, bu süreç sonunda ortaya çıkan ürün ve hizmeti ifade eden bir terimdir (Savcı, 2011:22). Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise: 'Eskimiş, zararlı veya yetersiz sayılan şeyleri yeni, yararlı ve yeterli olanlarıyla değiştirme' olarak tanımlanan yenilik kavramı çoğu alanda gelişimin ilk basamağı olarak görülmektedir. Oktuğ (2014: 15); yenilik kavramının birçok alanda gelişimin anahtarı olarak karşımıza çıktığını ve özellikle son yıllarda farklı araştırmacılar tarafından sıklıkla ele alındığını dile getirmektedir.

Yeniliğe açık bireylerin; genel olarak bilgiye her koşulda ulaşabilen, problem çözebilen, yenilik üretebilen kısacası yenilikçilik özellikleri sergileyebilen bireyler olduğu söylenebilir (Rogers, 1995). Çağın değişen koşullarına uyum sağlamak için kendilerini sürekli geliştiren ve yeniliklere açık olan bireyler gerekmektedir. Yenilikçilik; öğrenme gibi gelişen ve kendini sürekli yenileyen bir süreçtir. Bireylerin kendilerini geliştirebilmek ve çağa ayak uydurabilmeleri için yenilikçi olmaları gerekmektedir. Bireysel yenilikçilik, herhangi bir yeniliği geliştirmek, benimsemek ve uygulamaktır (Yuan ve Woodman,2010).

Bireysel yenilikçilik eğilimi kişilerin içinde bulundukları ortamdan etkilenen, aynı zaman da da içinde bulunduğu ortamı da etkileyen bir yapıdadır. Bu nedenle de gelişim için yeniliklere açık uygun ortamlar hazırlanmalı ve bireyler çağın gerektirdiği değişimlere göre kendini yenilemelidir. Gelişmiş ve gelişmekte olan toplumları oluşturan bireylerde, bireysel yenilikçilik olması gereken önemli bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Her alanda olduğu gibi toplumdaki yenilik ve değişimler ile eşgüdümlü olarak eğitim alanında da yenilikler yaşanmakta ve eğitim sistemlerinde de yenilikler ve değişimler söz konusudur. Eğitim sistemlerinin başarısı eğitim öğretim sürecini işleten ve yürüten öğretmenlere bağlıdır. Korkmaz (2009) da eğitim kurumlarının yenilikçi, eleştirel düşünme eğilimi yüksek, ihtiyaç duyduğu bilgiye erişebilen ve bilgiyi üreten bireyleri yetiştirebilmesi, her şeyden önce öğretmenlerin bu becerilere sahip olmasını gerektiğini söylemektedir.

Eğitim alanındaki değişimlerin gerçek anlamda uygulanması ve kalıcı olması sistemin en önemli öğelerinden biri olan öğretmenlerin yeniliklere karşı direnci ile orantılıdır. Gökçe ve Erdem (2015:47) öğretmenlerin çağın değiştiğini, toplumların değiştiğini, ihtiyaçların farklılaştığını unutmayarak değişime karşı direnç gösterme yerine kendini canlı, dinamik yapıda tutarak sürekli yenilemeli ve alanındaki gelişmeleri dikkatle izlemeli gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler meslek hayatları boyunca kendini geliştirmeyi ve yenilemeyi bırakmamalıdır. Nitekim bir öğretmende bulunması gereken en önemli özelliklerden birisi de yenilik ve gelişmelere açık olmak ve kendini sürekli yenileyebilmektir (Çelikten, Şanal, Yeni, 2005).

Öğretmenlik mesleği çok sayıda beceri gerektiren dinamik bir meslektir. Öğretmenler günün koşullarına ve eğitim sistemindeki yeniliklere göre kendilerini geliştirmek durumundadır. Mevcut bilgi ve tecrübeleri ile bütün meslek yaşamları boyunca yetinmeleri beklenemez. Karaman (2012), eğitimcilerin öğrencilik hayatlarında kazandıkları bilgilerin, mesleki hayatlarının ileriki dönemlerinde yetersiz kalacağı gerçeği göz önüne alınmak durumunda olunduğunu ve bu bağlamda eğitimcilerin sürekli kendilerini geliştirip yenilemeleri bir gereklilik olarak karşımıza çıktığını belirtmiştir.

Sistemdeki gelişmelerin ve yeniliklerin etkili bir şekilde yapılandırılması için öğretmenlerin kendilerini sürekli bireysel ve mesleki açıdan geliştirmeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim ve yeniliklere uyum sağlayabilmeleri ve mesleki açıdan bu yeniliklere ayak uydurmaları çok önemlidir.

Öğretmenlerin mesleki gelişim göstermeleri ve yeniliklere adapte olabilmeleri için alan bilgisi, meslek bilgisi, genel kültür ve diğer alanlardaki eğitim ihtiyaçlarını bilip bu ihtiyaçları doğrultusunda kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Çünkü en donanımlı şekilde mesleğe başlayan bir öğretmen bile, hızla değişen çağın gereksinimleri sonucunda bir süre sonra yetersiz kalacaktır. Sürekli gelişen teknolojiye ayak uyduramadığı, yeni yöntem ve teknikleri takip edip ders işleyişine yansıtmadığı takdirde niteliksiz durumuna gelebilecektir. Bu gibi nedenlerden dolayı çağımızda öğretmenlerin mesleki yenilikçilik eğilimine sahip olmalarını gerektirmektedir. Bu şeklide mesleki yenilikçilik özelliğine sahip olan,

kendini ve bilgilerini sürekli güncel tutan öğretmenler aynı zamanda doğrudan veya dolaylı olarak eğitimin kalitesini artıracaklardır.

Sınıf öğretmenliği bazı özelliklerinden dolayı diğer branşlardan ayrılmaktadır. Birçok öğrenci eğitim hayatına sınıf öğretmenleri ile başlar ve eğitiminin ilk dört yılı sınıf öğretmenleri tarafından şekillenir. İlk kazanımları sınıf öğretmenleriyle edinilir. Sınıf öğretmenleri sadece akademik bilgi öğretmez öğrencilerin hayatı boyunca ihtiyacı olacak birçok bilgi ve beceriyi kazandırır. Ayrıca sınıf öğretmenleri öğrenci aileleri ile sürekli iletişim halindedir ve onların yetiştirilmesinde de dolaylı olarak rol almaktadır. Bu nedenlerden dolayı toplum geleceğini şekillendiren sınıf öğretmenlerin; mesleki yenilikçilik eğilimlerinin incelenmesi önemlidir.

Yapılan bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimlerini belirlemede kullanılabilecek güncel ve etkin kullanım özelliklerine sahip bir ölçek geliştirmektir.

Yöntem

Sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimlerini ölçmede kullanılabilecek bir ölçek geliştirmeyi amaçlayan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; araştırma konusuyla ilgili olarak geçmişte ya da şimdiki zamanda var olan durumu betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır.

Bu bölümde araştırmanın çalışma grubu, ölçme aracının geliştirilmesi ve verilerin analizinde kullanılan tekniklere değinilmiştir.

Çalışma Grubu

Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeğinin ön denemesi 497 tane sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Tablo 1 de araştırmanın ön uygulamasına ait evren ve örneklem dağılımı verilmiştir.

Tablo 1 Araştırmanın Ön Uygulamasına Ait Evren ve Örneklem Dağılımı

İller	**Sınıf Öğretmeni Sayıları**	
	Evren	**Örneklem**
İstanbul	41 792	180
Ankara	18 348	87
Antalya	8 329	42
Şanlıurfa	8 977	50
İzmir	14 177	68
Erzurum	3 205	38

Trabzon	2 867	32
Toplam	**97.695**	**497**

*T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye'nin; İstanbul ilinde 41.792 sınıf öğretmeni, Ankara ilinde 18.348 sınıf öğretmeni, Antalya ilinde 8.329 sınıf öğretmeni, Şanlıurfa ilinde 8.977 sınıf öğretmeni, İzmir ilinde 14.177 sınıf öğretmeni, Erzurum ilinde 3.205 sınıf öğretmeni, Trabzon ilinde 2.867 sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 97.695 sınıf öğretmeni ülke genelinde ise 292.878 sınıf öğretmeninin görev yaptığı görülmektedir. Örneklemi ise İstanbul ilinden 180 sınıf öğretmeni, Ankara ilinde 87 sınıf öğretmeni, Antalya ilinde 42 sınıf öğretmeni, Şanlıurfa ilinde 50 sınıf öğretmeni, İzmir ilinde 68 sınıf öğretmeni, Erzurum ilinde 38 sınıf öğretmeni, Trabzon ilinde 32 sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 497 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Ölçeğin ön denemesinde, sınıf öğretmenleri tarafından doldurulan 497 ölçekten 12 si eksik doldurulduğundan değerlendirme 485 ölçekle ile yapılmış ve ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik analizleri toplam 485 sınıf öğretmeninden sağlanan verilerle yürütülmüştür.

Ölçme Aracının Geliştirilmesi

Araştırmanın amacına ulaşabilmek ölçme aracı geliştirilme sırasıyla altı aşama takip edilmiş (Karasar, 1995; Balcı, 1995) ve bu aşamalar tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2: Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeğinin Geliştirilme Süreci

1. Aşama	**2. Aşama**	**3. Aşama**	**4. Aşama**	**5.Aşama**	**6.Aşama**
Araştırma için geliştirilmesi planlanan ölçeğe yönelik konuların literatür taraması yapılmıştır.	Araştırmada kullanılmak üzere madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan maddeler kategorilere ayrılmaya çalışılmıştır.	Araştırma için alanında uzmanlaşmış akademisyen-lerden görüş alınmıştır.	Uzman görüşlerine göre taslak ölçme aracı hazırlan-mıştır.	Hazırlanan taslak ölçme aracının ön uygulaması yapılmıştır.	Ön uygulama sonucu elde edilen veriler ile gerekli analizler yapılmış ve bu doğrultuda Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeğinin son şekli verilmiştir.

Veri toplama araçlarının geliştirilmesi sürecinin birinci aşamasında; Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeği için literatür detaylı olarak taranmıştır. Ayrıca bu aşamada benzer konuda var olan ölçekler incelenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında; literatür taraması sonucunda elde edilen verilerle doğrultusunda bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda benzerlik gösteren ilgili maddeler bir araya getirilmeye çalışılarak kategorilere ayrılmıştır. Bu çalışma sonucunda 7 kategori ve 90 maddeden oluşan madde havuzu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın üçüncü ve dördüncü aşamalarında; alanında uzmanlaşmış akademisyenlerden (N=7)[3] uzman görüşü alınmıştır. Görüşleri alınan öğretim üyelerine 'Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Eğilimlerini' belirlemek amacıyla oluşturulan taslak form verilmiş ve her bir maddeyi, 'amacına uygunluk' yani 'Mesleki Yenilikçilik' durumlarına göre incelemesi istenilmiştir. Alanında uzman akademisyenler her maddeyi, belirtilen özelliği net olarak ölçmeye aday bir madde ise 'Gerekli', madde konu kapsamında ama düzenlenmesi ya da değiştirilmesi gerekiyorsa 'Gerekli/ Düzeltilmeli, madde belirtilen özelliği temsil etmiyor ise 'Gereksiz' seçeneklerini işaretleyerek ve görüşlerini not ederek incelemiştir.

Bu şekilde hazırlanan ölçeğin kapsam geçerlilik çalışması da yapılmıştır. Kapsam geçerlilik çalışmasında lawshe tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte uzman formlarının tamamı doldurulduktan sonra, her bir madde için olası seçeneklerden hangisinin seçildiği toplamsal olarak belirtilerek madde uzman görüşleri tek bir formda birleştirilmiştir. Her madde için kapsam geçerlilik oranı (KGO) hesaplanmıştır. Kapsam geçerlilik oranı ve uzman akademisyenlerin fikirleri doğrultusunda gerekli görülen maddeler eklenip, çıkartılarak düzenlenmiştir. Böylece 90 maddeden oluşan taslak ölçme aracı 65 maddeye indirgenmiştir. Bu şekilde taslak ölçeğin son şekli verilmiştir.

Araştırmanın beşinci aşamasında; hazırlanan taslak ölçme aracının ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama için 497 tane sınıf öğretmenine ulaşılmış ve Öğretmenlerin Mesleki Yenilikçilik Eğilimlerini ölçmek için kullanılacak ölçeğin objektif ve samimi bir şekilde doldurulması istenilmiştir. Araştırmanın son aşamasında ise ön uygulama sonucu elde edilen veriler ile gerekli analizler yapılmıştır.

Ölçeğin ön uygulama formunun uygulanmasından elde edilen veriler SPSS 21 programında analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için "açıklayıcı faktör analizi" kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimleri belirleyebilmek amacıyla geliştirilen "Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki

[3] Prof. Dr.Bekir Buluç, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr.Mehmet Taşpınar, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr.Yücel Gelişli, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr.Gürcü Erdamar, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr.İbrahim Kısaç , Gazi Üniversitesi
Doç. Dr.İsmail Karakaya , Gazi Üniversitesi
Doç. Dr.Şaban ÇETİN , Gazi Üniversitesi

Yenilikçilik Ölçeği"nin maddeleri "Katılmıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Oldukça Katılıyorum" ve "Tamamen Katılmıyorum" Şeklinde 5'li likert tipindedir. Tablo 3 de sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik ölçeği (SÖMYE)'ne ait puan aralıkları verilmiştir. Ölçek içerisinde olumlu maddeler ve olumsuz maddeler olmak üzere iki farklı türde maddeler bulunmaktadır. Ölçek içerisinde yer alan olumlu ifadeler 5'den 1'e doğru sayısal değerler verilerek puanlanırken, olumsuz ifadeler tam tersi 1' den 5' e doğru sayısal değerler verilerek puanlanmıştır.

Tablo 3: Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeği (SÖMYÖ)'ne Ait Puan Aralıkları

Puan Aralığı	
Madde Puanı	**Algılanan Yeterlilik Düzeyi**
1.00 – 1.80	Katılmıyorum
1.81 – 2.60	Kısmen Katılıyorum
2.61 – 3.40	Katılıyorum
3.41 – 4.20	Oldukça Katılıyorum
4.21 – 5.00	Tamamen Katılıyorum

Verilerin Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Aynı zamanda ölçeğin iç tutarlık güvenirliği Croanbach Alpha katsayısı ile incelenmiştir. Faktör analizinde ilk olarak, Mesleki Yenilikçilik Ölçeği'nin tek boyutlu olup olmadığı Temel Bileşenler Analizi ile test edilmeye çalışılmıştır. Ölçeğin alt faktörlerini ortaya koymak amacıyla Varimax rotasyon tekniği uygulanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Analizler doğrultusunda ulaşılan bulguları daha sistematik bir yapıda sunabilmek için bu bölüm; verilerin faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi, taslak ölçeğin yapı geçerliliğinin incelenmesi ve taslak ölçeğin güvenilirliğinin incelenmesi şeklinde üç başlık altında sunulmuştur:

Verilerin faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi

Örneklemden elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett's test of sphericity (BTS) testi yapılmıştır. KMO'nun 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0.50'nin altında ise kabul edilemezdir (Şencan, 2005).Yapılan analizde KMO değeri 0,945 olarak bulunmuştur. Bu sonucun elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir. Bartlett's test of sphericity testi sonucu X2=15142,931; sd=2080 (p<.000) anlamlı çıkmıştır. Elde edilen KMO ve Bartlett's test sonuçları, verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir.

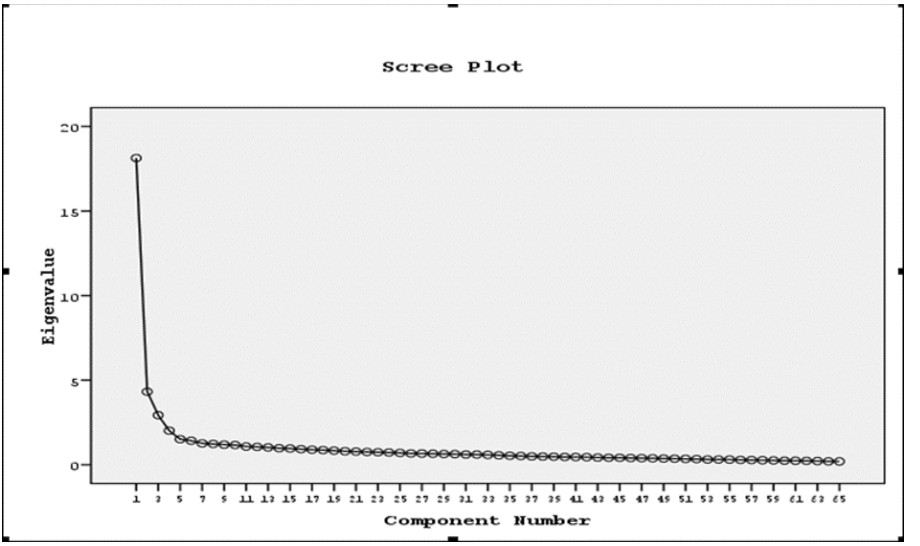
Tablo 4: KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,945
Bartlett's Test of Sphericity	Ki-Kare Değeri	15142,931
	Sd	2080
	p (p<0,05)	,000

Taslak ölçeğin yapı geçerliliğinin incelenmesi

Açıklayıcı faktör analizinde, ölçekte alt boyutlar olup olmadığı, alt boyutlar var ise hangi maddelerin hangi alt boyutlar altında toplandığına karar verebilmek için veri setine "Varimax" eksen döndürme yöntemi uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2013; Özdamar, 2013). Ölçek geliştirme çalışmalarında, faktör örüntüsünün oluşturulmasında 0.30 ile 0.40 arasında değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak alınabileceği belirtilmektedir (Gürbüztürk ve Şad, 2010). Bu araştırmada alt kesme noktası 0.40 olarak kabul edilmiştir. Varimax rotasyon yöntemi kullanılarak yapılan temel bileşenler analizi işlemi sonucunda özdeğerleri 1'den büyük on iki faktör elde edilmiştir.

Yapılan faktör analizi sonucuna göre tek faktörün toplam varyansının ölçeğin % 27,909'unu açıkladığı gözlenmiştir. Bazı maddeler tek faktör dışında başka faktörlere dağılmaktadır. Ayrıca şekil 1 deki scree plot a bakıldığında da üçüncü noktadan itibaren eğim düz bir şekilde gitmektedir. Bu noktadan itibaren faktörlerin varyansa yaptıkları katkı hem küçük hem de birbirlerine yakındır. Bu bağlamda üç faktörlü yapının kullanılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Şekil 1: Faktör Analizi Sonucunda Oluşan Faktörlere Ait Scree Plot Grafiği

Sınıf Öğretmenleri'nin Mesleki Yenilikçilik Ölçeği"nin, üç faktör üzerinden yapılan analize göre sonuçlar incelendiğinde ise: Birinci faktörün özdeğeri 18,141 ve açıkladığı varyansı % 27,909, ikinci faktör için özdeğer 4,890 ve açıkladığı varyansı % 7,523, üçüncü faktör için öz değeri 2,976 ve açıkladığı varyans % 4,578 olarak hesaplanmıştır. Üç faktör için açıklanan toplam varyans oranı ise % 40,011 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla bu sonuçlar, ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Maddelerin faktör yükleri incelendiğinde ölçekte faktör yükü 0.40'in altında olan maddenin yer almadığı görülmektedir. Ancak ölçekte birden fazla faktörde yer alarak binişiklik gösteren on üç madde (3, 10, 12, 15, 18, 34, 35, 36, 40, 45, 50, 52, 54) ölçekten çıkarılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeği'nin madde faktör yükleri .412 ile .715 arasında değişmektedir. Ölçek üç faktörlü ve 52 maddeden oluşmuştur. Tablo 5 de ölçeğinin varimax döndürme verileri, madde toplam korelasyonları, faktör yükleri ve hangi faktöre dağıldıkları verilmiştir

Tablo 5: Ölçeğinin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Madde-Toplam Korelasyonu	Faktör I	Faktör II	Faktör III
S11	,656	,683		

S56	,635	,674		
S55	,584	,672		
S63	,622	,671		
S13	,645	,661		
S23	,658	,645		
S26	,572	,644		
S6	,569	,636		
S21	,574	,630		
S29	,598	,624		
S57	,640	,617		
S28	,681	,600		
S20	,573	,590		
S14	,594	,585		
S60	,575	,575		
S62	,590	,572		
S27	,659	,571		
S7	-,458	-,561		
S24	,618	,559		
S1	,475	,515		
S41	-,367	-,491		
S30	,541	,48		

		0		
S51	,509	,479		
S39	,655		,715	
S59	,657		,700	
S37	,630		,673	
S58	,606		,670	
S42	,609		,663	
S5	,524		,617	
S46	,625		,603	
S48	,640		,594	
S17	,582		,594	
S47	,659		,589	
S31	,576		,551	
S16	,572		,519	
S9	,463		,417	
S19	,589			,681
S64	,563			,646
S8	,546			,637
S43	,521			,606
S33	,505			,590
S4	,501			,5

				84
S25	,497			,566
S22	,471			,558
S53	,490			,554
S65	,444			,525
S44	,432			,499
S49	,409			,475
S38	,376			,461
S61	,341			,420
S2	,346			,420
S32	,350			,412

Ölçekte yer alan tüm maddeler için madde-toplam korelâsyonlarının . 341 ile .681 arasında değiştiği; ölçekte yer alan her bir alt faktör için madde toplam korelasyonları I. Faktör için . 479 ile .683; II. Faktör için .417 ile .715; III. Faktör için .412 ile .681 arasında değiştiği belirlenmiştir. Madde toplam korelasyonu .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği (Büyüköztürk, 2005) dikkate alındığında, ölçekteki maddelerin güvenirliklerinin orta ve yüksek düzeyde aynı davranışı ölçmeye yönelik oldukları söylenebilir. Tablo 6'da ölçek maddelerinin faktörlere göre dağılımı ve soru sayıları verilmiştir.

Tablo 6 : Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeği Maddelerinin Faktörlere Göre Dağılımı ve Madde Sayıları

Faktör No	F	Madde Sayısı	Madde Numarası
Faktör 1		23	1, 6, 7, 11, 13, 14, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 41, 51, 55, 56, 57, 60, 62, 63

Faktör 2	13	5, 9, 16, 17, 31, 37, 39, 42, 46, 47, 48, 58, 59
Faktör 3	16	2, 4, 8, 19, 22, 25, 32, 33, 38, 43, 44, 49, 53, 61, 64, 65
Toplam	52	

Birinci alt boyutun maddeleri: 1, 6, 7, 11, 13, 14, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 41, 51, 55, 56, 57, 60, 62, 63 den oluştuğu belirlenmiştir. Bu maddelerin bulunduğu birinci alt boyut soruları incelenmiş ve bu boyut öğretmenin kendini geliştirmek istemesi, yeni bilgiler edinmek istemesi, öğrenmeye açık olması, yeni bilgi ve becerileri öğrenmek istemesi gibi konularla ilgili olduğu için " Öğrenmede Yenilikçi " olarak adlandırılmıştır.

İkinci alt boyutun maddeleri: 5, 9, 16, 17, 31, 37, 39, 42, 46, 47, 48, 58, 59 dan oluştuğu belirlenmiştir. Bu maddelerin bulunduğu, ikinci alt boyut soruları incelenmiş ve bu boyut öğretmenlerin mesleki gelişimleri, alanlarıyla ilgili bilimsel toplantılara katılmak istemesi, mesleği ile ilgili yeniliklere açık olması gibi esaslarla ilgili olduğu için " Meslekte Yenilikçilik " olarak adlandırılmıştır.

Üçüncü alt boyutun maddeleri: 2, 4, 8, 19, 22, 25, 32, 33, 38, 43, 44, 49, 53, 61, 64, 65 den oluştuğu belirlenmiştir. Üçüncü alt boyut soruları incelenmiş ve bu boyut öğretmenlerin bireysel ve mesleki açıdan yeniliklere sıcak bakmaması, gelişime kapalı olması ve yeniliklerden korkması gibi konularla ilgili olduğu için "Yeniliğe Direnç" olarak adlandırılmıştır.

Yapılan faktör analizi sonucunda birden fazla faktörde yer alarak binişiklik gösteren on üç madde ölçekten çıkarıldığından dolayı ölçekteki maddelerin madde numaraları değişmiştir. Ölçeğin son şeklindeki madde numaraları tablo 7 de verilmiştir.

Tablo 7: Faktör Analizi Sonuçlarına Göre Ölçekteki Maddelerin Yeni Numaraları

Ölçeğin ön uygulamasındaki madde numarası	**Yeni madde numarası**	**Ölçeğin ön uygulamasındaki madde numarası**	**Yeni madde numarası**	**Ölçeğin ön uygulamasındaki madde numarası**	**Yeni madde numarası**
1	1	26	21	53	41
2	2	27	22	55	42
4	3	28	23	56	43
5	4	29	24	57	44

6	5	30	25	58	45
7	6	31	26	59	46
8	7	32	27	60	47
9	8	33	28	61	48
11	9	37	29	62	49
13	10	38	30	63	50
14	11	39	31	64	51
16	12	41	32	65	52
17	13	42	33		
19	14	43	34		
20	15	44	35		
21	16	46	36		
22	17	47	37		
23	18	48	38		
24	19	49	39		
25	20	51	40		

Taslak ölçeğin güvenilirliğinin incelenmesi

Ölçekte oluşan üç boyutun ayrı ayrı güvenirlik düzeyleri incelenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik ölçeğinin güvenirlik çalışmasına ilişkin analiz sonuçları tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Mesleki Yenilikçilik Ölçeği'nin Alt Boyutuna Ait Cronbach Alpha Test Sonuçları

Alt Boyut Adı	Cronbach Alpha
Faktör 1 Öğrenmede Yenilikçi:	, 900
Faktör 2 Meslekte Yenilikçi:	,910
Faktör 3 Yeniliğe Direnç:	,857
Toplam:	,919

Tablo 8 incelendiğinde, birinci faktörün Cronbach Alpha güvenirlik katsayısının, α= 0, 900, ikinci faktörün α= 0.910, üçüncü faktörün ise α=0.857 olduğu, ölçeğin toplamda ise α=0.919 belirlenmiştir. Ölçekler için α= 0.700 üstü güvenirlik katsayısı değerleri yüksek güvenirlik olarak kabul edilmektedir

(Özdamar, 2013). Ölçeğin birinci, ikinci, üçüncü faktörlerinin ve toplamının yüksek güvenirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 9 : Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Ölçeği'nin Toplam ve Alt Faktörler Arasındaki Korelasyon Değerleri

Faktörler	N	X	Ss	p	Fak1	Fak2	Fak 3	Toplam
Faktör 1	485	3,88	,563	,000	-	,677	,156	,870
Faktör2	485	3,49	,779	,000	,677	-	,139	, 826
Faktör 3	485	4,24	,578	,000	,156	,139	-	,519
Top	485	3,90	,469	,000	,870	,826	,519	

Tablo 9'da Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik ölçeği ilgili korelasyon katsayıları incelendiğinde birinci faktör ile ikinci faktör arasındaki korelasyonun .677, birinci faktör ile üçüncü faktör arasındaki korelasyon .156, birinci faktör ile ölçeğin toplam maddeleri arasındaki korelasyonun .870; ikinci faktör ile üçüncü faktör arasındaki korelasyon .139, ikinci faktör ile ölçeğin toplam maddeleri arasındaki korelasyonun .826, üçüncü faktör ile ölçeğin toplam maddeleri arasındaki korelasyonun .519 olduğu görülmüştür. Faktörler arasında anlamlı orta düzeyde bir ilişkinin olduğu gözlenmektedir. Bu çalışma kapsamında geliştirilen ölçeğin yapısal özelliklerinin istenen düzeyde olduğunu göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik eğilimlerini belirlemek amacıyla öncelikle alan yazı incelenmiştir. Mesleki yenilikçilik ile ilgili alan yazı incelendiğinde çeşitli ölçekler geliştirildiği görülmüştür. Ancak bu ölçekler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçiliklerine yönelik bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bu sebeple sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimlerini belirlemek üzere ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır.

Literatür taraması sonucunda elde edilen verilerle doğrultusunda 90 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Alanında uzmanlaşmış akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda 90 maddeden oluşan taslak ölçme aracı 65 maddeye indirgenmiş ve ön uygulaması yapılmıştır. Uygulamadan elde edilen verilerin analizi sonucunda KMO ve Bartlett‟s test sonuçları, verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir. Varimax analizi sonucunda, ölçeğin üç faktörden meydana geldiği belirlenmiştir. Faktörler sırasıyla, öğrenmede yenilikçi,

meslekte yenilikçi ve yeniliğe direnç şeklinde isimlendirilmişlerdir. Bu üç faktör, tüm ölçek puanları içindeki varyansın % 40,011'ini açıklamaktadır. Ölçekte birden fazla faktörde yer alarak binişiklik gösteren on üç madde ölçekten çıkarılmıştır. Böylelikle 'Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik' ölçeği 52 madde ve üç alt boyuttan oluşmuştur. Ölçeğin tamamının iç tutarlılık güvenirliği (Cronbach Alpha) ise , 919 olarak hesaplanmıştır.

Bu sonuçlara göre; bu ölçek sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimlerinin belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Eğitim sistemimizde önemli görevleri olan, gerek öğrenciler için gerekte öğrenci aileleri için toplumda rol model olarak görülen sınıf öğretmenlerinin yeniliklere karşı açık olması ve mesleki yenilikçilik eğilimine sahip olmaları önem arz ettiği için bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Elde edilen bulgular sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimlerini belirlemede ölçeğin uygun niteliklere sahip olduğunu göstermektedir.

KAYNAKLAR

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket Geliştirme. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(2),s:1331.

Büyüköztürk, Ş. (2013). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çelikten, M., Şanal, M. & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), s: 207-237.

Fındıkçı, İ. (2004). Yaşadıkça eğitim. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Gökçe, E. Ve Erdem, A. (2015). Etkili öğretmenlik. Ankara: Nesibe Aydın Yayıncılık.

Gürbüztürk, O. & Şad, S.N. (2010a, February 4-8). Turkish Parental Involvement Scale: Validity and Reliability Studies. Paper presented at the World Conference on Educational Sciences-WCES 2010, Bahçeşehir University-İstanbul.

Karaman, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme bağlamında, ülkemiz milli eğitim sisteminde yer alan sanat eğitimcilerinin mesleki gelişim olanakları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Karasar, N. (1995). Bilimsel Arastırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.

Korkmaz, Ö. (2009). Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Eğilim ve Düzeyleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 10(1), s:1-13.

Numanoğlu, G. ve Şen, B. (2007). Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi 8 (2), s:130

Okçabol, R. (2006). Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Oktuğ, Z. (2014). Yenilikçilik ve Çalışmaya Tutkunluk. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Özdamar, K. (2013). Modern bilimsel araştırma yöntemleri. Eskişehir: Nisan Kitabevi Yayınları.

Rogers, E.M. (1995). Diffusion of innovations (Third Edition). New York: Free Press. Syf 248.

Savcı, İ. (2011). Yenilik, yönetim ve insan kaynakları. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Şencan, H. (2005). Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik. Ankara: Seçkin Yayınevi.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim

http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf Erişim Tarihi: 8 Nisan 2018

Yuan, F. ve Woodman, R.W. (2010). Innovative behavior in the workplace: the role of performance and ımage outcome expectations, Academic Management Journal, 53(2),323-342.